

ЗАПИСНИК
од 18-та (јавна) седница на Советот
одржана на 27.09.2010 година

Присутни членови на Советот: Зоран Стефаноски, м-р Милаим Фетаи, акад. Бојан Шоптрајанов, проф. д-р Томе Груевски, Бранко Радовановиќ, Столе Наумов, Алма Машовиќ и Борис Арсов.

Отсутни: акад. Али Алиу (најавено отсуство)

Други присутни: Анета Андонова, МТВ

Присутни од Стручна служба: Андриана Скерлев – Чакар, Огнен Неделковски, Слободан Беличански, Цветанка Митревска, Арбен Саити, Емилија Јаневска, Магдалена Давидовска – Довлева, Борче Маневски, Рубин Талески, Виктор Шиков, Емилија Петреска – Камењарова, Драгица Љубевска и Ружица Бошнакоска - Јотевска.

Претседателот на Советот, Зоран Стефаноски ја отвори 18-та (јавна) седница на Советот за радиодифузија. На почетокот на седницата ги информира присутните членови на Советот и присутните од стручната служба за точките од Дневниот ред. Бидејќи предлог и измени на Дневниот ред не беа предложени, за седницата едногласо беше усвоен и утврден следниот:

Дневен ред

1. Политичкиот плурализам во вестите на Јавниот радиодифузен сервис;
2. Комуникациска анализа на известувањето во централните вести на МТВ1, ТВ А1 и ТВ Сител (Студија на случај - „Инцидентот во Собранието на Република Македонија“)
3. Разно.

Точка 1

Со цел, присутните на 18-та јавна седница на Советот за радиодифузија подобро да се запознаат со содржината на двете точки од Дневниот ред, односно „Анализа на политичкиот плурализам во вестите на Јавниот радиодифузен сервис“ и „Комуникациската анализа на известувањето во централните вести на МТВ1, ТВ А1 и ТВ Сител (студија на случај – „Инцидент во Собранието на РМ)“, Претседателот Зоран Стефаноски ја замоли раководителката на Секторот за програмски работи Емилија Јаневска, да направи краток увод. Емилија Јаневска објасни дека во изработката на двете анализи беше вклучен вкупниот капацитет на Програмскиот сектор. Првата анализа рече дека ќе ја презентира Драгица Љубевска, виш соработник, а за втората анализа презентацијата ќе ја направи Емилија Петревска – Камењарова, виш соработник.

Драгица Љубевска, својата презентација ја започна со објаснувањето на предметот на изработената анализа. Тргувајќи од фактот дека во едно современо, динамично демократско општество медиумите треба да бидат независни од владина, политичка или економска контрола и да произведуваат и дистрибуираат разновидни медиумски содржини, предметот на оваа анализа е токму оценката на степенот на политички плурализам во вестите на МТВ1 и МТВ2 на албански јазик. На почетокот присутните ги запозна и со дефинирањето на политичкиот плурализам, ризиците по неговото постоење и со европските регулаторни пристапи за обезбедување на политички плурализам во медиумите. Ги презентира податоците добиени од анализата. Имајќи ги

предвид добиените податоци, на јавниот радиодифузен сервис, предложи, да му се укаже, дека во неговите програми треба да има поголема застапеност на различни политички гледишта. Со оглед на интензитетот и значењето на активностите на Владата очекувано е тие да бидат позастапени, меѓутоа, јавниот сервис мора да води сметка да не се претвори во сервис на Владата и неговите програми да не послужат како инструмент за промовирање, претежно на владината политика и проекти. На крајот констатира дека во Законот за радиодифузната дејност нема конкретни одредби кои процентуално ја одредуваат застапеноста на различните политички гледишта. Меѓутоа, насоките кои се содржани во програмските стандарди и член 120 и 121 од Законот. Член 68 став 2 алинеа 8 и 9, коишто се однесуваат на сите медиумски сервиси, пропишуваат дека радио и телевизиските програми треба да обезбедат „отвореност за различни политички мислења и гледишта“ и „објективно и непристрасно прикажување на настаните со еднаков третман на различните гледишта и мислења и овозможување на слободно оформување на мислењето на публиката за одделни настани и прашања“. За јавниот сервис, Законот пропишува дека „МРТ е должна да создава и емитува програми од јавен интерес со кои се одразува општествениот и културниот плурализам во државата, а кои се состојат од информативни, културни, образовни, спортски и забавни содржини“

Анализата на политичкиот плурализам во вестите на јавниот радиодифузен сервис дала пред се квантитативни показатели. За да квантифицираните сознанија бидат појасно и подобро толкувани и да се добие попрецизен одговор на прашањето – Има ли политички плурализам во известувањето на Јавниот радиодифузен сервис-претседателот на Советот за радиодифузија, Зоран Стефаноски предложи да се презентира и втората анализа, па потоа да се отвори простор за дискусија.

Точка 2

Емилија Петреска – Камењарова, виш соработник во Секторот за програмски работи презентира кратка но јасна содржина на овој пат квалитативната анализа - Комуникациска анализа на известувањето во централните вести на МТВ1, ТВ А1 и ТВ Сител (Студија на случај - „Инцидентот во Собранието на Република Македонија“). Појасни дека примерокот за оваа анализа беше проширен и студијата на случај ги опфати и комерцијалните ТВ А1 и ТВ Сител, како телевизии со најгледани дневници според податоците од мерењето на публиката на AGB Nielsen. Настанот што беше избран е „Инцидентот во Собранието на Република Македонија“ – ескалација на физичка пресметка меѓу пратеници и дел од собраниското обезбедување.

Во анализираниот период, во централниот дневник на МТВ1, добиените податоци покажаа дека јавниот сервис во информативната програма не успеала да излезе од стегите на политичката стереотипија меѓу двете водечки, антагонизирани политички сили: владејачката партија ВМРО ДПМНЕ, и опозицискиот лидер – СДСМ.

Информативната редакција на ТВ А1 се држи до последователното, хронолошки рамномерно темпо во презентацијата на информациите. На ниво на – поширока политичка перспектива за ставовите на македонските политички партии, а по повод „Инцидентот во Собранието“, и кај оваа редакција бележиме – доминантно биполарна визура: ВМРО ДПМНЕ / СДСМ.

Контрадикторноста на ставовите на политичките субјекти за „Инцидентот во Собранието“, како да има свој одек во една котрадикторна невоедначена уредувачка политика на Информативната редакција на ТВ Сител. Од една страна - критички став кон настанот без именување виновници настојување да се пронајде мотивот, да се слушнат сите. Од друга страна - јасен став: опозицијата е насилна и корумпирана, таа е виновна, а се што прави е со цел лидерот на СДСМ да ја задржи својата позиција во партијата.

Медиумската реалност на ТВ Сител во основа го одразува простудираниот случај преку континуираните партиски надмудрувања меѓу ВМРО ДПМНЕ и Социјалдемократскиот сојуз. Производот на двојната уредувачка политика се карактеризира со политички биполаризам кој фрла длабока сенка врз сите останати партии и субјекти (политички и граѓански).

Потоа Преседателот на Советот отвори расправа, при што се разви следната дискусија:

Членот на Советот, Столе Наумов рече дека од презентацијата на двете анализи може да се согледа сегашната состојбата во јавниот сервис, и како и зошто известуваат на одреден начин. Ваквите анализи Секторот за програмски работи, констатира, дека треба почесто да ги изготвува. Но, предлага секогаш да се има повисока доза на внимателност за да Советот не биде обвинет дека се меша во уредувачката политика на медиумот. Во иднина, предложи, ваквите анализи да се прошират и на локално ниво, за да се согледа како функционира и локалното информирање, кое според негови сознанија е под политичко патронство, соочено со финансиски проблеми, мал маркентишки пазар и сл. Евидентно е дека за Владата на РМ има најмногу одвоено време, иако, рече дека од една изјава се прават повеќе прилози. Посочи во иднина да се обрне внимание и на некои други детали како на пример градација на одредени теми во ударен период односно термин. Го пофали програмскиот сектор и неговата работа.

Членот на Советот, Бранко Радовановиќ рече дека верува дека МТВ, од кога ќе ги согледа добиените податоци од овие две анализи, ќе преземе одредени активности, односно ќе се ослободат од „канците на политиката“, која што не за првпат ги зграпчува новинарите и новинарството воопшто. Но секоја Влада, односно власт, сака да си воспостави контрола, не врз медиумите туку врз вистината. Ова истражување може да биде корисно и за политиколошка анализа, сметајќи дека ги поседува сите елементи кои се потребни. предложи ова истражување, пред се поради високиот квалитет на изработка и поради релевантните податоци кои се добиени, да се преведе на англиски јазик и да се објави.

Членот на Советот, Томе Груевски – потенцира дека двете анализи кои беа презентирани, за него, и воопшто за Советот, се од исклучителна важност и упати голема благодарност до сите колеги кои учествувале во изработката. Овие анализи ја прикажуваат реалната состојбата во радиодифузниот систем во РМ. Во потполност се согласува со заклучоците кои беа дадени од двете колешки во нивното експлицитно излагање. Како експерт во својата област констатира - општ заклучок е дека од многубројните пристапи, во однос на било кој новинарски жанр, дали информативен или аналитички, секогаш се настапува со сензационалитичкиот пристап, тоа е прво. И второ, рече, кај нас генерално се мешаат жанровите, и постои голема недоследност во однос на жанровската структура на текстот. Како пример го издвои - се почнува со коментар а се завршува со информација. Сите документи што Советот ги има усвоено досега, посебно потсетувајќи и на предходната анализа која ја изработи Секторот за програмски работи, и која излезе од печат – „Споредбена анализа на програмата на радио и на телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис, реализирана во периодите од 25 до 31 јануари и од 10 до 16 мај 2010 година“, и сегашните две анализи, даваат високо реноме на Советот како институција. Истовремено ова претставува еден вид на легитимација, со сите овие материјали, затоа што за оваа наша област е најквалификуван, особено со образовната структура на вработените во него. Предлог – идеја, Советот да размисли за некое посебно тело за истражување, во рамките на Советот, со оглед на тоа што сега има околу 150 радио и ТВ станици во РМ. Анализите да се комплетираат и да се објават.

Претседателот на Советот, Зоран Стефаноски, уште еднаш напомена дека напорот што Секторот за програмски работи го направи е огромен, а посебно затоа што самиот сектор даде иницијатива и една одлична идеја како би можел Советот за радиодифузија, во иднина да добива релевантни податоци за работењето на медиумите. Предходната анализа („Споредбена анализа на програмата на радио и на телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис, реализирана во периодите од 25 до 31 јануари и од 10 до 16 мај 2010 година“) и двете анализи кои беа презентирани, рече дека се од огромно значење не само на Советот туку ќе им послужат и на самите медиуми, посебно во информативната програма. Според него, примерокот е добро избран и анализите се одлично разработени. Да се обработуваат и понатака вакви и слични теми.

Заменикот на Претседателот на Советот, м-р Милаим Фетаи се согласи со ставовите на членовите на Советот кои се вклучија во дискусијата, во поглед на сериозно изработениот материјал и ангажман. Задоволство му е што се изработи едно вакво сериозно истражување кое ја покажува реалноста во информативните емисии кои ги обработуваат медиумите. Овие две анализи од комуниколошки аспект се одлично обработени, причина повеќе што се и во функција и на регулаторен аспект на СРД. Не се сомнева во добиените податоци, затоа што се засновани врз еден методолошки пристап. Жали за отсуството на претставници од медиумите МТВ, ТВ А1 и ТВ Сител иако сите беа навремено известени и поканети а не присуствуваа на јавната седница. Предложи да и понатака да се продолжи со изработка на вакви и слични анализи но секогаш да бидеме крајно внимателни, за да не се вовлечеме во политичката реалност во РМ, затоа што сме независно регулаторно тело. Ваквите истражувања да не останата како цел само за себе, туку исклучиво во цел на Советот како регулаторно тело.

Членот на Советот Бојан Шоптрајанов се придружи на честитките упатени до колегите од Секторот за програмски работи. Констатира дека двете презентирани анализи се солидно изработени. Изборот на медиумите кои се избрани, рече дека може да биде и поинаков, затоа што постојат анализи од секаков тип. Но сепак извесни заклучоци можат да се направат. Жали што поканата која била упатена до медиумите не е прифатена. Предложи двете анализи да бидат преведени на англиски јазик и да се објават во публикација.

Советот за радиодифузија ги усвои предложените анализи - „Анализа на политичкиот плурализам во вестите на Јавниот радиодифузен сервис“ и „Комуникациската анализа на известувањето во централните вести на МТВ1, ТВ А1 и ТВ Сител (студија на случај – „Инцидент во Собранието на РМ)“. Го задолжи Секторот за програмски работи да ги испрати двете анализи до сите надлежни тела во МРТ, да испрати укажување до МРТ за наодите од анализите и да се организира средба со одговорните луѓе во МРТ. Советот донесе заклучок да се преведат двете анализи на англиски јазик и двете анализи да се објават во една публикација.

Бр. 02-2765/3
05.11.2010 година
Скопје

Совет за радиодифузија на РМ
Претседател,
Зоран СТЕФАНОВСКИ, с.р.

Записникот го водеше,
Ружица Б. Јотевска